

ת"פ 50477/12/22 - מדינת ישראל נגד מוחמד בוקאעי,

בית המשפט המחוזי בחיפה
ת"פ 50477-12-22 מדינת ישראל נ' בוקאעי (עציר)

לפני כבוד השופט אמיר טובי, שופט בכיר
המאשימה
מדינת ישראל
נגד
הנאשם
מוחמד בוקאעי, (עציר)

נוכחים:

ב"כ המאשימה: עו"ד אבי אור-זך

ב"כ הנאשם: עו"ד אברהם סופר

הנאשם באמצעות היועדות חזותית

גזר דין

ההליך וכתב האישום

1. ביום 4.7.2023 הורשע הנאשם על פי הודאתו בעבירות של ירי מנשק חם, לפי סעיף 340א(ב)(1)+(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין") (שלוש עבירות) ועבירות בנשק (החזקה, נשיאה והובלה), לפי סעיף 144(א) רישא וסיפא+144(ב) רישא וסיפא לחוק העונשין. הודאת הנאשם ניתנה לאחר שזה חזר בו מכפירתו ולאחר שנשמעו מספר עדי תביעה.
2. בעובדות כתב האישום נאמר כי בזמנים הרלוונטיים התגורר הנאשם לסירוגין עם הוריו ואחיו בביתם בעיר שפרעם (להלן: "הבית").
- עובר ליום 1.12.2022 החזיק הנאשם אקדח בקוטר 9 מ"מ, מחסנית המתאימה לאקדח וכדורים בקוטר 9 מ"מ, בלא רשות על פי דין להחזקתם. מדובר באקדח שסוגל לירות כדור שבכוחו להמית אדם ואשר מהווה נשק כהגדרתו בחוק.
3. ביום 1.12.2022, סמוך לשעה 19:53, יצא הנאשם מפתח הבית אל הרחוב הסמוך כשהוא נושא ומוביל

את האקדח הטעון במחסנית ובה כדורים בלא רשות על פי דין, וירה שלא כדין מהאקדח באוויר באזור מגורים באופן שיש בו כדי לסכן חיי אדם. אותה עת נכחו בסמוך לנאשם אחיו ואביו.

דקה לאחר מכן יצא הנאשם פעם נוספת מהבית אל הרחוב הסמוך וירה פעם נוספת מהאקדח באוויר, כאשר במקום נכחו בין היתר אחיו והוריו.

בשלב זה, הוריו ואחיו של הנאשם אחזו בו כדי למנוע ממנו להמשיך לירות, אך הנאשם השתחרר מאחיזתם, שב וירה באוויר באזור מגורים באופן שיש בו כדי לסכן חיי אדם. בהמשך נכנס הנאשם אל הבית כשהוא נושא את האקדח והמחסנית שלא כדין, וכעבור דקה יצא ונמלט מהמקום.

4. במעמד ההודאה ציינה ב"כ המאשימה כי היא מאשרת שבחקירתם של הורי הנאשם במשטרה הם טענו כי עובר לירי אותו ביצע הנאשם, נשמעו קולות ירי מחוץ לבית. יחד עם זאת, נאמר כי לא נמצאה אינדיקציה ממשית לכך.

הראיות לעונש

5. מטעם המאשימה לא הוגשו ראיות לעונש.

מטעם ההגנה העיד אחיו של הנאשם, נור בוקאעי, שסיפר כי בשפרעם אין ביטחון אישי. לדבריו, אלמונים זרקו על הבית בקבוק תבערה אך המשטרה שהגיעה למקום לא עשתה דבר.

טיעוני הצדדים לעונש

6. בפתח טיעוניה לעונש הפנתה המאשימה לכך שהודאת הנאשם ניתנה לאחר שנשמעו שמונה עדי תביעה, וכי הנאשם הורשע במספר עבירות בגין יש לקבוע מתחם ענישה אחד, משום שאלה נעשו ברצף, בפרק זמן קצר יחסית וכחלק מאותה תכנית עבריינית.

7. המאשימה הפנתה לחומרת העבירות המבוצעות באמצעות נשק, שהתרבו בשנים האחרונות, ואשר לא היו נעשות אלמלא הוחזקו נשקים באופן בלתי חוקי בידי אנשים שאינם מורשים ואינם מיומנים לכך, ועל ידי גורמים עברייניים המבצעים שימוש בנשקים אלו. נאמר כי מדובר בתופעה שהפכה למכת מדינה של ממש וכי על בית המשפט לתרום את חלקו למלחמה למען מיגורה בדרך של הטלת עונשים מחמירים. בהקשר זה הפנתה המאשימה למגמת החמרה הניכרת מפסיקת בתי המשפט בכל הנוגע לעבירות בנשק.

8. בהתייחס לנסיבות ביצוע העבירות בענייננו, טענה המאשימה כי הדעת נותנת שמי שמחזיק בנשק, בתחמושת ובאביזרים עושה פעולות מקדימות לצורך החזקתם, לרבות רכישתם של אלה וקבלתם לידי, על כל התיאום הכרוך בכך. סוג הנשק שבו מדובר הוא אקדח בקוטר 9 מ"מ הטעון במחסנית המכילה כדורים. הנזק שצפוי היה להיגרם מביצוע העבירות היה גבוה, בייחוד בשים לב לכך שהנאשם ירה באמצעות האקדח בשלוש הזדמנויות שונות, כשהוא מצוי בתוך שכונת מגורים ומוקף בבני משפחתו.

9. לאחר שהפנתה למדיניות הענישה הנוהגת, ביקשה המאשימה לקבוע כי מתחם העונש ההולם נע בין 3.5 ל-5.5 שנות מאסר בפועל, בצירוף עונשים נלווים בדמות מאסר מותנה וקנס כספי.

10. בהתייחס לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות, הפנתה המאשימה לכך שהנאשם הורשע אמנם על סמך הודאתו, אך זו ניתנה לאחר שנשמעו שמונה עדי תביעה. באשר למצבו הפיזי של הנאשם, הסובל מקטיעה באצבעות ידיו, נאמר כי נכותו לא מנעה בעדו מלבצע את העבירה. עוד הוסיפה המאשימה כי על אף שהוסכם כי ההגנה תטען, בהסתמך על הודעות הוריו של הנאשם, כי עובר לירי אותו ביצע הנאשם נשמעו קולות ירי מחוץ לבית, הרי שלא נמצאה כל אינדיקציה לטענה זו, ובכל מקרה לא נטען כי הירי בוצע לעבר הבית.

בסיכומו של דבר, ביקשה המאשימה לגזור את עונשו של הנאשם ברף האמצעי-תחתון של המתחם, בשים לב להודאתו ולהיעדר כל עבר פלילי.

11. הסנגור מצדו טען כי נסיבות המקרה בענייננו שונות מהמקרים הרגילים של עבירות בנשק, שכן כפי שהעיד אחיו של הנאשם וכפי שנטען לאורך ההליך כולו, ביטחונה האישי של משפחת הנאשם היה בכי רע והראיה לכך הירי שבוצע עובר לאירוע. עוד נאמר כי עובדות כתב האישום מלמדות על כך שהירי שנעשה על ידי הנאשם לא הופנה כלפי אדם כלשהו, אלא בוצע לאוויר בצורה כוללנית. גם מהסרטונים שהוצגו בבית המשפט ניתן לראות כי הנאשם יורה כלפי מעלה. עובדה זו מחזקת את טענת ההגנה, לפיה בוצע הירי כתגובה לירי שנעשה קודם לכן.

בנוסף, הפנה הסנגור לכך שהירי נעשה באמצעות שימוש באקדח ולא ברובה, שהוא נשק עוצמתי בהרבה.

12. בהתייחס לנסיבותיו האישיות של הנאשם נאמר כי מדובר במי שסובל מנכות משמעותית, ובהקשר זה הוצגו מסמכים מטעם המוסד לביטוח לאומי, המלמדים על אותה נכות. כמו כן, נטען כי מדובר בנאשם שהודה ואשר הוא נטול כל עבר פלילי.

13. ב"כ הנאשם טען כי פסקי הדין אליהם הפנתה המאשימה ומהם ביקשה ללמוד על אודות מדיניות הענישה הנוהגת, אינם דומים בנסיבותיהם לנסיבות האירוע דכאן. לפיכך, ביקשה ההגנה לקבוע כי מתחם העונש

ההולם נע בין 19 ל-36 חודשי מאסר, ולהטיל על העונש ברף התחתון נוכח הנסיבות שפורטו ובשים לב להודאתו ולעובדה כי הוא נעדר עבר פלילי.

דברו האחרון של הנאשם

14. בדברו האחרון הביע הנאשם צער על הטעות שעשה.

דין והכרעה

קביעת מתחם העונש ההולם

15. מתחם העונש ההולם נקבע בהתאם לעיקרון ההלימה, ובקביעתו על בית המשפט להתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כמפורט בסעיף 40ט לחוק העונשין.

16. אין צורך להכביר במילים לגבי חומרתן של עבירות הנעשות בנשק. בשורה ארוכה של פסקי דין עמד בית המשפט על החומרה הרבה הגלומה בעבירות אלו, שביסודן עומדת פגיעה בחיי אדם ובשלמות גופו וכן בביטחון הציבור ובסדר הציבורי. בע"פ 3619/19 **אבו הלאל ואח' נ' מדינת ישראל** (26.5.2021) נאמרו בהקשר זה הדברים הבאים:

"אנו עדים פעם אחר פעם לשכיחותם של עבירות הנשק בקרב אוכלוסיות שונות בחברה הישראלית. החזקת נשק חם בידי מי שאינו מורשה לכך עלול להביא לתוצאות הרוט אסון, אשר יגבו מחירים כבדים בנפש ולפיכך הסיכון הפוטנציאלי הגלום בעבירת החזקת נשק הוא רב. על כן העובדה כי לא נגרמה פגיעה בחיי אדם, אין בה כשלעצמה כדי להמעיט מהחומרה הטמונה בהחזקת נשק שלא כדין ומהסיכון שנוצר לביטחון הציבור. משכך, ראוי להטיל ענישה מוחשית אשר יש בה כדי להרתיע עבריינים פוטנציאליים".

כן ראו דברים שנאמרו בע"פ 4406/19 **סובח נ' מדינת ישראל** (5.11.2019):

"התופעה של החזקת נשק שלא כדין על ידי אזרחים מהווה איום על שלום הציבור ועל הסדר הציבורי. היא התשתית ו"הגורם בלעדו איין" (causa sine qua non) למגוון רחב של עבירות, החל בעבירות איומים ושוד מזוין, המשך בעבירות גרימת חבלה חמורה וכלה בעבירות המתה. לעתים קרובות הנשק הבלתי חוקי נרכש מלכתחילה למטרות עבירה, ואף אם הנשק נרכש למטרות "הגנה עצמית", הזמינות של הנשק מעודדת את השימוש בו לביצוע עבירות שונות ולחרפת תוצאותיהן".

עוד ראו בנדון: ע"פ 2033/21 **זועבי נ' מדינת ישראל** (30.8.21); ע"פ 7473/20 **מדינת ישראל נ' מחאמיד** (29.6.21); ע"פ 135/17 **מדינת ישראל נ' בסל** (08.03.17); רע"פ 4079/21 **פלוני נ' מדינת ישראל** (20.6.21); ע"פ 6277/20 **היילי נ' מדינת ישראל** (24.3.21); ע"פ 147/21 **מדינת ישראל נ' ביטון** (14.2.21); ע"פ 2564/19 **אזברגה נ' מדינת ישראל** (18.7.19).

17. נוכח ממדי תופעת העבירות בנשק, ניכרת מזה שנים מגמה של החמרה בענישה המוטלת בגין עבירות אלו, תוך שניתן משקל משמעותי לשיקולי ההרתעה בעת גזירת העונש (ראו לדוגמה: ע"פ 5807/20 **שיבלי נ' מדינת ישראל** (30.12.2020); ע"פ 1944/20 **מדינת ישראל נ' אמארה** (2.9.2020)).

18. זאת ועוד, אף המחוקק נרתם למאבק לשם מיגורה של תופעת הירי, וזאת על ידי תיקון חוק העונשין בשנת 2018 באופן שהחמיר את העונש הקבוע בצדה של עבירת הירי באזור מגורים (תיקון 132) (ירי מנשק חם) תשע"ח-2018. הרקע לתיקון החוק, כפי שניתן ללמוד מדברי ההסבר להצעת החוק, הוא הרצון ליתן ביטוי עונשי לחומרה הגלומה במעשה ירי שלא כדין המסכן חיי אדם.

19. על אף מדיניות ההחמרה בענישה וחרף תיקוני החקיקה שנעשו בניסיון לבלום את ממדי העבירות בנשק, ממשכים עברייני הנשק להשתולל ברחובות ולזרוע פורענות וקטל, תוך הטלת אימה על תושבים המבקשים לחיות את חייהם בשלווה. הדברים חמורים במיוחד בחברה הערבית, בה ממדי הפשיעה הנעשית תוך שימוש בנשק הגיעו לממדים בלתי נתפסים. למגינת הלב, עבירות אלו הביאו לגדיעת חייהם של עשרות אזרחים בשנה האחרונה, כמעט מעשה של יום ביומו. מצב קיצוני זה מחייב שילוב ידיים של כלל הגורמים הרלוונטיים על מנת למגר את תופעת העבריינות בנשק ולהשיב את השקט והביטחון לאזרחים. תרומתם של בתי המשפט למלחמה זו היא בהחמרת הענישה ונקיטת יד קשה כלפי כל מי שמהין לאחוז בידו נשק באופן בלתי חוקי, לא כל שכן מי שמעז לעשות בו שימוש בפועל, גם אם מדובר במי שנעדר עבר פלילי ומי שנחשב עד לאותו אירוע אדם נורמטיבי מן היישוב. הימים הם ימי חירום, המחייבים העדפת האינטרס הציבורי על פני שיקולים אישיים כאלה ואחרים של עברייני הנשק.

20. בבחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות בענייננו נתתי דעתי לעובדה שהירי נעשה באזור מגורים, כאשר בקרבת הנאשם עמדו בני משפחתו, שעלולים היו להיפגע על נקלה מאותו ירי. עוד נתתי דעתי לכך שמעובדות כתב האישום עולה כי לאחר שהנאשם ביצע את הירי לראשונה, הוא נכנס אל הבית ויצא כדקה לאחר מכן וביצע ירי פעם נוספת. לאחר שהוריו ואחיו אחזו בו כדי למנוע ממנו להמשיך לירות, השתחרר הנאשם מאחיזתם ושב וירה מהאקדח בפעם השלישית.

הטענה לפיה קדם למעשה הירי של הנאשם ירי שכוון כביכול לביתו אין בה כדי להקהות מחומרת מעשיו. ראשית, ייאמר כי לא הוצג בדל ראיה לכך שאכן נעשה ירי לעבר הבית. גם אחיו של הנאשם, שהעיד במסגרת הראיות לעונש, לא טען כי נעשה ירי קודם לביצוע העבירות מושא הדיון. העובדה שהנאשם החזיק בנשק, מחסנית ותחמושת אינה קשורה לירי שנעשה בו, והיא חמורה בפני עצמה. זמינותו של אותו נשק שהוחזק בידיו באופן בלתי חוקי אינה מתיישבת עם הטענה כי מדובר באדם נורמטיבי. זאת ועוד, גם אם הייתי מקבל את טענתו של הנאשם כי הירי שבוצע על ידו נעשה בתגובה לירי שנשמע בקרב הבית, לא

ברור מדוע נדרש הנאשם לירות שלוש פעמים, כאשר לאחר הירי הראשון הוא נכנס לביתו ויצא מיד לאחר מכן וירה פעם נוספת.

מהירי שבוצע על ידי הנאשם לא נגרם אמנם נזק כלשהו. יחד עם זאת, בשים לב לכך שמדובר בירי שנעשה באזור מגורים, כאשר בצמוד לנאשם מצויים הוריו ואחיו, הרי שפוטנציאל הנזק שעלול היה להיגרם הוא עצום. רק בנס לא נגרמו פגיעות בגוף או בנפש למי מהנוכחים בזירת האירוע.

21. הסנגור טען כי כלי הנשק בו נעשה שימוש הוא אקדח ולא רובה, שעוצמתו רבה בהרבה. אכן, מדובר בנשק שפוטנציאל הנזק הטמון בו קטן יותר מרובה. יחד עם זאת, יש ליתן את הדעת לכך שהאקדח בו עשה הנאשם שימוש לא נתפס עד היום ולא נמסר לידי המשטרה.

22. בחינת מדיניות הענישה הנוהגת לגבי עבירות של ירי באזור מגורים מלמדת כי ענישה זו כוללת עונשי מאסר משמעותיים. כך למשל בע"פ 1427/21 **שוויקי נ' מדינת ישראל** (26.5.2021) נדחה ערעורו של מי שהורשע בנשיאת נשק וביצוע ירי מנשק חם ונדון ל-37 חודשי מאסר בפועל. באותו מקרה דובר בנאשם שהגיע למקום בו התקהלו עשרות אנשים, נעמד סמוך להתקהלות וירה באוויר לפחות 17 כדורים. בית המשפט העליון דחה כאמור את הערעור על חומרת העונש בקבעו כי מדובר בעבירות נשק שביחס אליהן קיימת מגמת החמרה בפסיקה ולא בכדי. מדובר במעשים חמורים שפוטנציאל הנזק הגלום בהם עצום, ואך מזל הוא שהאירוע לא הסתיים בפגיעה בנפש. יצוין כי לאותו נאשם היה עבר מכביד, גם בעבירות אלימות, והוא ריצה מספר מאסרים בעבר.

בע"פ 3169/21 **מדינת ישראל נ' אנבאריה ואח'** (21.6.2021) התקבל ערעורה של המדינה על קולת העונש שהוטל על מי שהורשעו בעבירה של החזקה, נשיאה והובלה של נשק, ירי באזור מגורים, איומים, שינוי זהות של רכב, הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו, היזק בזדון ושיבוש מהלכי משפט. יצוין בתמצית כי באותו מקרה מדובר בשני נאשמים שלמדו במכללה וקשרו קשר לירות בנשק בסמוך לביתו של מנהל המכללה בה למדו. השניים השליכו ראש כבש לחצר ביתו של המנהל וירו באוויר בקרבת ביתו 37 קליעים באוויר ובהמשך 11 קליעים נוספים. בית המשפט העליון התערב בעונש שנגזר על הנאשמים באותו מקרה שעמד על 24 חודשי מאסר בפועל והעמידו על 36 חודשים.

בע"פ 1509/20 **מדינת ישראל נ' נבארי** (2.7.2020) נדון עניינו של מי שהורשע בעבירה של נשיאה והובלה של נשק וירי מנשק חם באזור מגורים, ואשר נדון על ידי בית המשפט המחוזי ל-27 חודשי מאסר בפועל. באותו מקרה מדובר במי שנהג ברכב בעיר לוד כשברשותו תת מקלע מאולתר מסוג קרלו ובו מחסנית טעונה בכדורים. מסיבה בלתי ידועה ירה הנאשם שני כדורים באזור מגורים ועזב את המקום ברכבו. בית המשפט העליון קיבל את הערעור על קולת העונש והעמיד את עונשו של הנאשם על 36 חודשי מאסר בפועל, תוך שהפנה לצורך במיגור התופעה של שימוש בנשק בלתי חוקי. יצוין כי לחובת אותו נאשם עמד עבר פלילי הכולל ארבע הרשעות בעבירות אלימות.

23. ב"כ הנאשם הפנה לגזר הדין שניתן על ידי בת"פ 1390-04-22 **מדינת ישראל נ' ואיל עזאם** (18.4.2023), שם נגזרו על הנאשם 25 חודשי מאסר לריצוי בפועל. אלא שבאותו מקרה לא מדובר היה בירי באזור מגורים, אלא בירי מנשק חם לפי סעיף 340א(א) לחוק העונשין. העונש המרבי הקבוע בצדה של עבירה זו עומד על מאסר למשך שנתיים, בעוד העונש המרבי הקבוע בצדה של עבירה של ירי מנשק חם באזור מגורים עומד על חמש שנות מאסר. די בכך כדי להסיק שאין ללמוד גזירה שווה מאותו גזר דין לעניינו.

גזר הדין האחר שהוצג על ידי ההגנה ניתן בבית משפט זה בת"פ 5874-09-21 **מדינת ישראל נ' גנאים** (3.3.2022). אלא שגם גזר דין זה אינו רלוונטי, משום שהעבירות שיוחסו לנאשמים באותו תיק לא כללו ירי מנשק חם כלל.

24. סיכומו של דבר, לאחר שנתתי דעתי לערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות בעניינו, למידת הפגיעה בהם, ולאחר ששקלתי את נסיבות ביצוען של העבירות כמפורט לעיל ואת מדיניות הענישה הנוהגת, אני קובע כי מתחם העונש ההולם בעניינו נע בין 28-56 חודשי מאסר לריצוי בפועל, לצד עונשים נלווים.

גזירת העונש בתוך המתחם

25. בגזירת העונש בתוך המתחם ראיתי להביא בחשבון את העובדה שמדובר בנאשם צעיר הנעדר כל הרשעות קודמות ואשר ניהל עד לאירוע מושא הדיון אורח חיים נורמטיבי. בנוסף, ראיתי להביא בחשבון את נסיבותיו האישיות, לרבות נכותו, אם כי צודקת המאשימה בטענתה כי נכות זו לא מנעה בעדו מלבצע את העבירות בהן הורשע.

עוד ראיתי להביא בחשבון את העובדה כי הנאשם הודה במיוחס לו, שלא במסגרת הסדר טיעון ומבלי שכתב האישום תוקן. יחד עם זאת, הודאתו של הנאשם לא ניתנה בראשית ההליך ובהזדמנות הראשונה, אלא לאחר שנשמעו שמונה עדי תביעה. ברי כי לנוכח ההודאה ונטילת האחריות מצדו על מעשיו, זכאי הנאשם להקלה מסוימת בעונשו, אלא שאין הוא זכאי למלוא ההנחה הניתנת למי שמודה בהזדמנות הראשונה, נוטל אחריות מידית על מעשיו ומביא לחיסכון בזמן שיפוטי יקר.

נוכח האמור, אני רואה לגזור את עונשו של הנאשם בסמוך מאוד לרף התחתון של המתחם שנקבע לגביו, אם כי לא בתחתיתו.

26. סיכומו של דבר, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 30 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו מיום 5.12.2022.

ב. 10 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור משך שלוש שנים כל עבירת אלימות או נשק מסוג פשע וירשע בגין אחת מהן.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 ימים.

ניתן היום, ט"ו חשוון תשפ"ד, 30 אוקטובר 2023, במעמד הנוכחים.